

GORTER IN POLITIEK VERDIENSTELIJK WERK

BUSSUM - Vandaag de dag zijn er slechts weinig mensen ons land die de dichter Herman Gorter op een juiste wijze kunnen tekenen als politiek exponent van een socialisme dat men noch in ons land, noch elders in de wereld meer kent. Het is toe te schrijven aan de evolutie die ook het socialistisch denken heeft doorgemaakt met en dóór het optreden van grote politieke figuren. Als politiek strijder dient men Gorter te zien in het teken van zijn tijd, toen de strijd om een redelijke werktijd tegen een redelijke beloning, het weren van kinderarbeid en de verkeert van de „arbeiders" nog schizofrenie: de banieren van de toen opkomende socialistische beweging stond. Dat ook Gorter zich niet kon verenigen met de evolutie, bewijst zijn overgang van het toen geldende socialisme naar het toen geldende communisme en het weer loslaten van beide stromingen. Als politiek denker is Gorter lang zo belangrijk niet geweest dan als dichter, want het is uitsluitend zijn literaire werk geweest die hem een grote plaats in de Bwiegung der Tachtigers heeft gegeven en hem ten slotte klassiek heeft gemaakt.

Toch is Gorter's rol in de politiek in Bussum van enorme betekenis geweest, hij richtte er een afdeling van de SDAP op, maar daarmee hield tot dusver alle informatie op. Wat zijn activiteiten in Bussum waren, is nimmer ter tafel gebracht. Daarom kan men de naar Bussum Exorcist de Politieke Partij P.S.P. dankbaar zijn voor het vele werk dat is verricht om met authentieke stukken deze rol van Gorter in de openbaarheid te brengen.

Dat zijn activiteiten niet in dankbaarheid in Bussum zijn afgenomen, bewijst onder meer een publikatie in het oude advertentieblad van Märkelbach in die dagen, waarin vermeld werd dat leden van de tennisclub waar hij lid van was of waar hij placht te tennissen van mening waren dat hij er niet meer thuishoorde, kan dat hem verzocht moest worden om maar als lid te bedanken en hem niet meer toe te laten. Vermoedelijk is dit de Tennisclub Aurora geweest, waar Gorter in zijn beginjaren in Bussum tenniste met Frederik van Eeden en met Julia Culp, die zich stellig niet met de advertentie-actie van de overige leden hebben ingelaten.

Dit staat overigens niet vermeld in de brochure Herman Gorter, een revolutionair socialist in Politiek Bussum. Wat er wel staat is echter in historische zin bijzonder verantwoord en nuttig, 3. vooral omdat in extenso de brochure is 4. opgenomen, vermoedelijk daterend uit 1905 van de afdeling 5. Bussum van de SDAP met betrekking tot de candidatuur Gorter voor de gemeenteraad. Gorter's activiteiten, de cursussen die hij gaf in socialistisch denken etc. geven een kijk op de Bussumse tijd van Gorter, die tot dusver te weinig Warmelts was. Het werkstuk van de PSP is te koop voor Wentzel, directeur wel zeer gering bedrag voor alle werk dat er is verricht. Het is niet in de boekwinkels te koop, maar te bestellen bij de PSP-Bussum/Naarden giro 1577902. Vele studenten in de Neerlandistiek, literaire verzamelaars en letterkundigen zullen hiervoor geïnteresseerd zijn. Het beeld van Gorter kan er alleen maar vollediger door worden.

Loco-burgemeester

Overigens zal mevrouw E. Barnard-Visscher als loco-burgemeester van Bussum vrijdagavond om 20 uur het de tentoonstelling over Gorter in Theater 't Spant openen. Het verzoek van de PSP-afdeling Bussum om voor de duur van de tentoonstelling de Dr. Abraham Kuyper-

laan om te dopen in Dr. Herman Gorteraan slecht niet ingewilligd, omdat per slot van rekening Kuyper voor het Nederlandse volk van niet geringer betekenis is geweest dan Gorter.

Naar wij vernamen tijdens de Tiende Kout van de Stichting „Tussen Vecht en Eem," is er wel een redelijke kans dat, nu het geboortehuis van Gorter in Wormerveer op de Monumentenlijst van CRM is gebracht, ook het huis aan de Nieuwe's Gravelandseweg in Bussum, dat door Berlage is gebouwd in opdracht van Gorter, als monument zal worden aangemerkt. Daarmee zou ook Bussum zijn Gorterhuis hebben, en zou het voortbestaan in ongewijzigde vorm zijn verzekerd. Hij heeft er in elk geval ruim 20 jaar gewoond.